

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12— Din, za celo leto 48— Din; za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku. — Posamezna številka Din 1:50.

Lastnik ing. F. KRANJEC. Odgov. urednik Vl. I. GALZINJA.

IZHAJA VSAKO NEDELJO.

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Učiteljska tiskarna. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI.

NACIONALISTI!

Danes, v soboto, dne 27. oktobra 1923
ob polu 20. uri

PROTESTNO ZBOROVANJE

zoper nasilje barbarov 2000-letne kulture.

Dvorana „Mestnega doma“.

ORJUNA in NARODNA OBRANA.

Orjuna zaslužnjem bratom.

Junakom Kobarida in zmagovalcem v imaginarni bitki pri Vittorio Veneto je stopilo močno vino cenene zmage, ki ji je sledila okupacija našega Primorja, temeljito v glavo.

Gospodje fanfaroni, chiacchieroni e saltimbanchi so okupirali naše kršno Primorje pod okriljem belih zastav, prišli so brez odpora s katerekoli strani pod masko mandatarjev antante, deleč riž in druge dobrote iz preostalih skladišč razpršene avstrogrške vojske.

Tretji dan so sneli bele zastave, četrti dan razvili svoje trobojnice, peti dan ustavili delitev riža. Čez teden dni so začutili v sebi junake-okupante.

Zavedali so se svoje dolozne zlorabe mandata in spočetka še niso bili sigurni svojega uspeha. Bili so koncilijantni, obetali našim rojakom vse pravice in svobode v Italiji, ki je od nekdanje zadržane svobode, omike in civilizacije.

Dobričina Nitti, kratkovidni profesor, bi bil pripravljen skleniti mir na temelju Wilsonove linje. Srbi so silili na ta kompromis, junaški in politično zreli prečani pa so ga z ogorčenjem odklonili, očitajoč Srbom izdajstvo nad brati in kupčijo Skadar-Trst...

Zdaj žanjejo sadove svoje politike, svoje zrelosti in diplomatske sposobnosti. Trpki in britki so ti sadovi, stokrat trpki in britki za one stotisoče naših, ki so ostali pod peto oholega sovraga.

Par let je komaj preteklo od proglasa italijanske oblasti, ki je zagotavljal našemu ljudstvu popolno narodno in jezikovno svobodo z ono široko gesto liberalnosti, ki je baje tradicionalna lastnost italijanskega naroda. Tekom teh par let pa je verolomnost Italije praznovala prave orgije svoje perfidne infamije.

Sporadično preganjanje in izgoni naših duhovnikov in učiteljev, uradnikov in zasebnikov je postalo z nastopom fašizma sistem in metoda nove vlade. Kakor so bile bolestne in krute te persekucije, vendar je bilo upati, da se fašistovski bes počasi unese in da bo naša brezpravna raja zopet deležna po zakonih iz zamajčene zaščite.

Najnovejši čini Mussolinijeve vlade pa so tako brezobzirno surovi, tako cinično podli, da prekašajo vsako možno domišljijo. Uradnim potom se z dekretom prefekta odstrani jezik naroda iz osnovnih šol ter se otrokom usiljuje tuj jezik, jeziki osvobozene Laha. Mussoliniju ni bilo dovolj množice zaprtih šol, prepočasni mu je šla od rok italijanizacija našega življa, zato se je lotil krepkejših sredstev, ki ne najdejo primera v zgodovini evropske civilizacije. Iz našega cvetočega šolstva so napravili potujčevalnice in naše bodoče generacije so obsojene na analfabetstvo, kakor Kalabrija in Sardinija.

Mera nasilja pa tudi s tem še ni bila polna. Komaj se je naše zastrašeno ljudstvo opomoglo nekoliko od

tega udarca, že mu je fašizem zadal drugi, še hujši sunk: Prepoved izdajanja časopisov v našem jeziku. Podobnega nasilnega akta si ni nikoli nikjer dovolila nikaka vlada.

Dekreti so tu in upravni aparat fašistovske vlade gleda, da se izpolnujejo. V osnovnih šolah že učiteljuje Kalabrež, naši listi se že tiskajo dvojezično. Koliko časa bodo naši časopisi vzdržali ogromno podražnje, leži na dlani. Še par številk in nato bodo drug za drugim ugasnili. S tem bo našemu zaslužnjemu ljudstvu vzet poslednji forum, kjer so se do sedaj objavljale opravičene pritožbe proti zatiranju in preganjanju.

Dekreti so tu in se že izvajajo. Kaj je storiti v tej zadevi nam, kako naj preprečimo izvajanje krutih naredb, kako naj jih skušamo omiliti? Italije ne vežejo določila o varstvu manjšin, oficijalna Italija jih bo tem lažje tajila, ko vendar ne bo niti enega lista, ki bi govoril, da je Primorje naše. Z izgubo glasil bo tudi agitatorično delo za volitve otežkočeno in to se bo odražalo v tem, da bo naše ljudstvo v kratkem v nevarnosti, da v prihodnjem volilnem boju izgubi še tisto malo številce svojih poslancev, ki ga zastopajo sedaj v rimskem parlamentu. Grozi nam popolna politična in jezikovna ter ž njo narodna smrt. Nevarnost nam preti, da uspejo Italijani popolnoma potujčiti naše najzavednejše pokrajine, predno bo politična konstalacija taka, da bomo lahko resno mislili na njih osvojitve. Na drugi strani je več ko gotovo, da s padcem fašizma ne bodo padle tudi te evroskega naroda nevredne naredbe.

Mussolini je trd človek. Brez sence skrupuloznosti tepta najprimitivnejše pravice naše manjšine, kakor je poteval vse politične pravice svojih sonarodnjakov drugih strank. Slučaj z Grško nam kaže njegove manire v mednarodnem občevarju in od njega se imamo nadejati še hujših udarcev, samo če je hujše še mogoče najti in izvršiti. Politična konstalacija je taka, da Francija rabi Mussolinija vsled Porurja, Anglija pa je v zvezi narodov itak samo rahlo od daleč kritikovala početje Italije.

Ako nam je blagor ljudstva, ki trpi v hujšem robstvu kot je bilo nemško, madžarsko in turško, kolikaj pri srcu, moramo gledati, da se na zunaj in na znotraj okrepimo, da postanemo sosed, ki bo imela tudi Italija nanj ozir. Vsaka pogodba drži samo tedaj, ako so podpisani na njej podprti z desetstiči ostrubršenih bajonetov.

Bratje, Vam, ki nosite v teh težkih dneh križ na Kalvarijo ključemo vztrajajte, kajti mi se krepimo.

Naši sovražniki v inozemstvu ter domači malodušneži, ki so naši državi skoro vsak mesec znova porokovali pogin, so izprevideli, da ta država kljub vsem težkočam, živi in se jači, da postaja uvaževanja vred-

na sila. Začeli so se je bati. Zato tembolj hite, da Vas poitalijančijo, Vam vzamejo neranjeno silo Vašo in da Vas odtujijo materi, ki bo nekoga dne zahtevala nazaj svoje najboljše sinove in svojo najlepšo zemljo, orošeno z Vašimi solzami, prepojeno z Vašo krvjo in gojeno s potom Vaših pradedov.

Ta dan, ko bo zahtevala mati Jugoslavija nazaj svojo zemljo, svoje morje in svojo dečo, se bliža. Naj ne bo malodušno Vaše srce! Vztrajajte v trpljenju, solzah in mukah in vedite, da niste pozabljeni; vedite, da nam v osvobodeni domovini ni življenja, ni veselja, dokler ječi naše Primorje pod kruto oblastjo sovražnika, ki ni še nikdar izvršil sklenjene pogodbe in ki še ni nikoli zmagal po lastni zaslugi.

Bratje, prosimo Vas samo eno: Ne pozabite, da ste kri naše krvi! Ohranite sebi in svoji deci le iskrico tega svetega plamena, ki gori danes v Vaših srcih, da bo ta iskrica kazala pot do cilja Vašim osvoboditeljem in osvobodnikom. Ko počijo nad glavami Vaših zatiralcev prve bombe naših komitov in ob celi meji od Triglava do Adrije zaprasketajo puške naših junakov s Cer-planine, Suvobora, Bregalnice, Kajmakčalana in Kumanova, razpihajte iskrico v mogočno plapolajoč ogenj, da se bo Vaša črna noč razblinila in da bo

osvetnik in osvoboditelj videl in vedel, kdo je naš in kdo ni.

Ponavljamo Vam: Naš in Vaš veliki dan se bliža. Bodite čuječi in na straži za svojo drago zemljo. Bodite uverjeni, da je edina misel nas vseh, osvoboditi našo s solzami zalito Istro, privedi zarjo svobode na naš Kras, ki rodi može jeklenih mišic in neupogljivega tilnika, odstraniti zaslon, ki ga nam je tujec postavil v Trst, ki je naše okno v širni svet, vrniti naši Gorici njen solnčni smehljaj in privedi zadnje naše selo v naročje materi Jugoslaviji.

Vaši tlačitelji dobro vedo, da se dan obračuna bliža, vedo, da se srbska vojska, ki se je na vseh bojiščih odela v nesmrtno slavo, pripravlja na ta dan resno in vestno. Poznajo oni srbsko vojsko, poznajo pa tudi naše junaške Slovence in Hrvate, Dalmatince in Bosance, dobro vedo, da ni bilo nade na uspeh, dokler niso na Pivni sami odnehali, siti borbe za druge.

O, lokavi Lah vse to dobro ve, zato mu že pri sami misli spopasti se z našo vojsko, udarja strah v pete. Ropar ima nemirno vest, mi pa se bomo borili za pravico; Tujega nočemo, svoje pa terjamo nazaj!

Bratje, veliki dan se bliža! Ne pozabite, kaj ste in mi ne bomo pozabili, kje ste.

Taktika.

Sovražniki Orjune so zadnje dni imeli lepe dneve. Veselja so si meli roke, da je napočil toli zaželeni trenutek in tolikokrat prerokovani propad Orjune. Pismo Reharjevo in Jurkovičev »Obračun« jim je dal povod za take in enake ekspektoracije. Završili so tudi vsi tisti takozvani naprednjaki, ki dan na dan poudarjajo, da »se strinjajo s programom in smotrom Orjune, da pa ne odobravajo njene taktike in njenih metod.« v škodoželjen nasmeh so izkrivili svoja usta in z gesto vsevednosti so kvitirali »razpad« Orjune.

Vsem tem, ki se vesele našega propada, ključemo s Cankarjem: Prezgodaj ste prišli kropiti, narodni cerkovniki! Razpad, kako si še daleč! Simptom ozdravljenja si tolmačijo brunne dušice kot znamenje propadanja. Naj jim bo: Naj spet zadremljejo, saj dolgo ne bo, da se bodo imeli priliko zgražati se nad Orjuno!

Ljudje z ribjo krvjo, pasje ponižni (dediščina prejšnjih dob!), ki gledajo ves svet s perspektive svojega vaškega stolpa, ne morejo pojmiti našega programa in smotra. Navajeni petolizništvu, strahu božjega in zastrašene pohlevnosti se ne morejo otresti te svoje hlapčevske nature. Ta sorta se najbolj zaganja v Orjuno, s svojo strupeno slino zastruplja javno mnenje, povečuje pregreške posameznih Orjunašev in vsako nerodno stopinjo našega člana pripíše na rovaš organizaciji, njeni taktiki in metodam.

Taktika! Ta beseda se nam opleta okoli ušes neprenehoma in to v deželi, kjer stranke sploh ne poznajo nikake taktike in posamezniki najprimitivnejšega taktika. Bože moj, česa nam vsega ne očitajo! Poglejmo si iz oči v oči, kje je taktika in kje je ni.

Ali je to taktika, kar uganja v politiki 21 klerikalnih poslancev, 21 opozicijskih tigrov, ki imajo s tigri skupno samo črno-rumeno barvo? Orme zoper kuluk, pa omogočijo njega sprejem s svojo cenjeno nenavzočnostjo v skupščini! Obešajo se na pete i Radiću i Pašiću, hočejo v vlado in ostajajo v opoziciji. Podpisujejo protokole, ki se zanje živ krst ne briga itd., itd. Če je to taktika, potem ne vemo kaj je neprostovoljna komika!

Socijalisti! Kaj naj rečemo o njih taktični modrosti? Cepijo se, ne več na strančice in skupinice, na klube se cepijo in na omizja, da pošten socijalist v obupu ne ve, s kom bi potegnili. Nad vsemi pa vihti vile sodrug Bernot in čisti, čisti in čisti... Če je to taktika, potem ne vemo, kaj je bedastoča!

Komunistom so zopet njih najožji bratci socijalisti izdajice in Lemež se objema s klerikalci, da se kmalu ne bo vedelo, ali je Lemež klerikalec, ali so klerikalci komunisti. Če je to taktika, potem ne vemo kaj je neokusna farsa!

Za radikale značilni sta imeni Štefanović in Štihtar. Kje je tu najmanjša sled o taktiki, kdo še misli, da imata dr. Lukan in dr. Ažman le še trohlo najprimitivnejšega taktika? Zemljoradnikom in demokratom za enkrat ne moremo očitati v Sloveniji ničesar, ker se javno ne udeležujejo, pripravljani pa smo, da bomo planili tudi po njih, brž ko nam bodo dali povod za to.

Ali naj se spravimo na posameznike, da jim preiščemo njih takt in taktiko?

Kje je pustil svoj takt g. dr. Ravnihar, da je šel v restavracijo Emona k ministru dr. Pelešu, kakor se je izkazil sam, zaradi neke zadeve Jugoslovanske Maticice? Gr dr. Lukan je še vedno veliki župan, kje ima takt? G. dr. Benkovič je uprav-

ni svetnik Trboveljske, na kak način je postal to, je javna tajnost. Ali ima ta gospod kaj taktika? Gosp. dr. Lajnič in dr. Pfeifer v Mariboru se tožita. Ali ni to občutno pomanjkanje i taktike i taktika? G. občinski oče Pirc se vozi z mestnim avtomobilom in s konji in oboje poškodeje. Kje je takt posameznih članov katoliške stranke? Nekaj gospod, ki ga povsodi vlačijo v družbo odličnjakov, ki prejema visoke redove, še ni predsedel zasluženega zapora, dasi so peki, ki so pekli njegovo moko, že vsi prestali svojo kazeno. Kje je tu takt gospoda, ki ga mislimo, takt ljudi, ki občujejo ž njim, takt sodišča, ki nima moči doseči, da bi njegova beseda postala meso? Ali naj nadaljujemo ogabno rešto? Ne! Takt in taktika so vam humbug!

Našemu predsedniku se očita, da je imel nastop z velikim županom. Kaj naj bo ta taktična pogreška v primeri z zgoraj navedenimi? Če le vidite kje človeka z našim znakom, ki pove v javnem lokalu na glas splošno znano resnico, pa naj si bo že slučajno tedaj nekoliko dobre volje, se zgrazate nad Orjuno. Hinavci! Vsaj 200.000 je v naši pobožni katoliški deželi ljudi, ki jim požrešnost in nezmernost v pijači ni poglaviti greh in ki so najmanj dvakrat na teden temeljito nadelani, med tem ko je dobra polovica našega Oblastnega Odbora sestavljena iz fanatičnih antialkoholikov. Kje je odbor, ki to lahko trdi o sebi? Mislimo, da celo sveta vojska greši v tem oziru več ko naš O. O.

Res je, da se zgodi sempatja kaj takega česar ne moremo odobravati, toda sam Lenin je prostodušno in javno priznal, da je komunizem delala neumnosti in jih bo še delala in g. Jurkovič opravičuje g. dr. Lukana s citatom, da samo, ko radi pogreši, ko ne radi nema prilika da pogreši.

Za vse velja ta errare humanum, zato mora tudi Orjunaš priznati od časa do časa:

Homo sum, nil humani a me alienum puto, ali po naše: Slovenec sem, kako naj bom vedno poln taktika in taktike?

Toliko o taktu in taktiki. Kdor pa je brez greha, naj pride na solnce, da vidimo njegovo maslo in kdor je čist, naj prvi vrže kamen na nas. Dokler pa smo Orjunaši kakor enokakti med slepci, si pa ne damo očitati ničesar!

Govorili smo jasno, brez ovinkov, srd in ljubezen do ljudstva, ki iz njega izhajamo, nam je narekovala te trpke besede, naj si jih zapíše, kogar se tičejo!

Wrigleyjevi žvečilni gumi bonboni

(CHEWING GUM)

Z žvečenjem teh prvovrstnih originalnih ameriških gumijastih bonbonov Wrigley si prihranite mnogo denarja in dosežete sledeče učinke: Pospešuje prebavo. Odstrani žej. Odstrani slab natan duh. Ščiti telo pred utrudljivostjo in zanesnostjo. Varuje zob pred gnilobo in jih obdrži zdrave. Pospešuje slino. Prihrani se alkohol in tobak. — V službi ni dovoljeno kaditi in so torej najboljše nadomestilo „WRIGLEYJEVI ŽVEČILNI GUMI BONBONI“.

Dobijo se povsod in pri generalnem zastopstvu:

Drogerija „ADRIJA“
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 5.

Sokolstvo za zatiranje pravice našega naroda.

Vsem bratom in sestram!

Naš narod v neodrešenem delu domovine čuti vsak dan huje kruto moč novega gospodarja, ki uveljavlja proti njemu svojo kulturo z nasiljem, z ognjem in mečem. Pretrvarja njegovi deci materinske šole v potujočevalnice, uničuje ga gospodarsko, da si ga politično podjarmi, izganja narodno čuteče domačine, našemu jeziku jemlje pravice, do samostojnosti in enakopravnosti!

Brezdušni tujec in brezsrčni tlačilec uporablja vsa nekulturna sredstva, da pretvori naš ponosni, zavredni in svobodoljubni narod v brezpravno rajo!

Vsak sovražnikov udarec, ki zadene kateregakoli naših bratov in sester v neodrešeni zemlji, je pripis maščevalne usode na obsodbi, ki jo dostavlja trinogom bridko užaljena pravica!

Sramotno poniževanje svetosti in lepote našega materinskega jezika budi v naših dušah gnev in srd, ki se javljata v glasnem in odločnem

protestu pred vsem kulturnim svetom proti toliki kršitvi najsvetejših in najprimitivnejših pravic našega naroda!

Vse brate in sestre v svobodni domovini pozivjamo, naj noč in dan mislijo na zasužnjeni del našega naroda, naj se z vsemi silami in z vsem navdušenjem posvete sokolskemu delu, naj širijo in poglobljajo sokolsko misel širom naše zemlje do zadnje naše koče, da se vsi, ki ljubijo naš narod in njegovo svobodo, strnejo pod sokolskim praporom in stoji pripravljeno, ko udari usodna ura osvete!

Vsem trpečim in preganjanim bratom in sestram bodi utiha in lek v dušnih in fizičnih mukah zavest, da pride dan, ko se dvigne ranjena čast narodovega ponosa v strašno moč, ki prinese tudi zarobljeni domovini maščevanje in osvobojenje!

Zdravo!

Starešinstvo jugoslovenskega sokolskega Saveza.

Ponesrečen nacionalistični poizkus.

»Pred dvema letoma so pljusniki valovi dalmatinskega nacionalnega gibanja tudi v Slovenijo. Slovenska javnost ga je sprejela simpatično in upali smo, da bo gibanje postalo res kvas našega državljankega in nacionalnega čutenja.

Kaj smo dočakali? Gibanje je zalopavlo popolnoma v partijske vode.

Tako piše o pokretu organizacije jugoslovenskih nacionalistov v Sloveniji »Slovenski Narod«, glasilo takomenovane narodno - napredne stranke v svoji 233. številki z dne 12. t. m. Nismo imeli prvotno namenja odgovarjati na napade, ki so bili v tem listu iznešeni proti našemu pokretu in organizaciji, ker ne ljubimo don Kišotovih bojev z veterini mlini. A naš molk so si svolasi gromovniki predstavljali povsem napačno. Tolmačili so ga menda kot — strah in so zato v prihodnjih svojih številkah nesramne napade še ponovili, odnosno potencirali.

Ker pa nimamo niti najmanj veselja, da bi služili za tarčo nekaterim izpitanim slovenskim advokatom, ki so si z žulji slovenskega kmeta napolnili malhe in jim sedaj do popolne blaženosti ne manjka ničesar drugega, kot red sv. Save in ministrski ali vsaj poslančev stolček, povemo jim mirno, toda odločno sledeče:

Niti eden izmed Vas ni poklican, da bi presojal moralno kvaliteto onih naših ljudi, ki širijo idejo jugoslovenskega nacionalizma v Sloveniji. Zakaj oni so za idejo svobodne Jugoslavije trpeli in mrlji že takrat, ko se vam niti sanjalo ni, da utegne biti blažene Avstrije kedaj konec.

Tičali so po zaporih in taboriščih, trpeli od vojašva preganjanje radi politične osumljenosti, uhajali s fronte k nasprotnikom in vstopali v prostovoljske legije, tvegajoč za svobodo domovine svoje lastno življenje ter življenje in prostost svojcev, ki so ostali v robstvu.

Kje ste bili Vi takrat, slavni rodoljubi, ugledni voditelji slovenskega naroda?

S črno-rumenimi kokardami ste se sprehajali po ljubljanskih ulicah, pred magistratom ste zabijali cvetke v nek lesen ščit ali kaj je že to bilo in vozili ste se na fronto ter nosili seboj srebrne trompete, ki naj bi kri naše krvi vzpodbujale dalje na boj za suženjstvo.

Svoboda, izbojevana na Kajmakčalanu po onih ljudeh, ki ste jih vi oficijelno imenovali **izdajalce**, vas je tako presenetila, da ste komaj utegnili poskriti po skrivnih predalih svojih pisalnih miz razne avstrijske ordne in pohvalna priznanja. In predno so se še vrnili vojski s front, planili ste med narod in kričali: »Mi, Mi in samo Mi smo ti prinesli svobodo! Bodí Nam hvaležen in časti Nas!«

In narod, v suženjstvu rojen, v suženjstvu vzgojen — vas je častil, ker je nekoga častiti moral.

Fuj vam, vi župani in svetovalci, daccarji in mežnarji iz doline šentflorjanske. V grehu kristolovstva in sebičnega rodoljubarstva ste bredli vse življenje in spokorili se niste niti, ko vas je usoda s krvavo pestjo porinila v novo življenje, na neobdelana, s krvjo in solzami poškopljena

na polja domovine trpečih — Jugoslavije.

Vzeli ste v svoje »izkušene« roke vlado, a mesto da bi skušali graditi in ustvarjati, kjer je vojna pustila pusto groblje, vadljali ste za domovino, kot vojščaki za Kristusov plašč. Kjer je bila ljubezen, sejali ste razdor, kjer je bilo poštenje, širili ste korupcijo, kjer je vladala bratska sloga, sejali ste zavisti plemenske mržnje. Navzgor ste klečeplazili, navzdol pa ščevali, pri tem pa svetohlinsko zavijali oči: »Kaj bo, kaj bo?« Na tihem ste se pa muzali in polnili malhe z denarjem »nacionaliziranih« podjetij in velebank.

Naenkrat je pa nastalo pohujšanje v blaženi dolini slovenski. »Pljusnik« je od nekdaj potepuh, mlad in nepoznan, hodil okrog in razkrival ljudem vaše tajne pregrehe. Stikali ste glave, vohali in poizvedovali. In potem ste mu ponujali vina in pečenke. Da bi molčal in vstopil v vašo službo. Bil pa je ta »potepuh« poštenjši od vas »uglednih« poštenjakov in se smejal vašim darovom — zato ste poklicali žandarja, da ga zapre, ker dela proti vladi!

Da, gospoda rodoljubi, bridka ali nepobitna resnica je, da vam je organizacija jugoslovenskih nacionalistov v Sloveniji edino vstred tega tak trn v peti ker se ni hotela udinjati niti eni izmed političnih strank.

Ker ni hotela postati priganjač skrahiranim slovenskim rodoljubom, zato bruhate ogenj in žveplo na njo.

»Zlasti smo gledali na severno mejo in menili, da bo obračunala (Orjuna) z mladim nemčurstvom po štajerskih mestih.« pišete vi — katerih pristaši in eksponent Hribar je povzročil narodni škandal v Celju in preganjal radi odločnega nastopa naše organizacije.

Štejete nam v zlo, da se »nismo naslonili na državno oblast in vladno stranko« in pri tem hinavsko pozabljate, kako sijajno zaslonbo nam je ta »državna oblast« dajala ravno pri nastopih proti nemčurjem v Celju, Mariboru in Ptujju. Vam tako priljubljena »vladna stranka« je za ceno teh istih nemčurjskih glasov razpustila dve nacionalno najbolj agilni organizaciji v Mariboru in Ptujju. Toliko poštenosti vsaj upamo, da ste podedovali od pokojnega dr. Tavčarja, da ne bodete trdili, da je bil nastop Orjune v Celju povodom demonstrativnega koncerta insceniran — **v korist demokratske stranke.**

Priznamo in prav nič ne tajimo, da smo z vso vehemenco vodili boj proti »osebam na najvišjih mestih slovenske državne uprave«, to pa vsled tega, ker so se na ta mesta utihotapili ljudje nečistih rok, ki so vladno moč zlorabljali v osebne — kristolovske in partijske namene. In vsakogar, ki bo na enakem mestu postopal po vzgledu Hribarja ali Lukana, bomo napadali z isto vehemenco, pa bil pristaš kateregakoli stranke. Če pa danes ne streljamo mrtvih vojakov, temu se živim ni treba čuditi in zato še naš boj dolgo ne bo »prosta partijska gonja«. Žalibog je resnica, da »štajerski rodoljub pod težo gmočnih in nacionalnih razmer še ne vidihi resničnih krivcev sedaj

njega žalostnega položaja,« a z uspešnim delom organizacije jugoslovenskih nacionalistov jih bomo v doglednem času pripeljali do tega. To pa ravno radi tega, ker se naš pokret čisto dobro zaveda »pravilih ciljev in resničnih nasprotnikov,« ki jih moramo danes iskati edino med onimi ljudmi, ki so državo, po naravi in legi bogato, pritrirali na rob gospodarskega propada.

V tem boju za pravično stvar, za moralno in gospodarsko prenovitev naše domovine, bomo vedno iskali zaslonbe in zaščite v »državi«, to je jugoslovenskem narodu. Nikdar in nikoli pa ne pri kakoli politični stranki, pa če je »vladna«, ali pa če bi taka rada postala. Tak je naš »ponesrečen nacionalistični poizkus«. Kdor-koži pa misli, da se da pokret jugo-

slovenskega nacionalizma diskreditirati s članki, kot je v gornjih izvajanjih citirani pamflet glasila dr. Trillerja in dr. Ravniharja, se moti ravno tako, kot so se motili oni, ki so mislili, da se bo z razpustom naših organizacij ubila revolucionarna sila našega gibanja, ki ne nosi po vzgledu naših prvakov samo na jeziku gesla: »Ne časti ne slave!«

Izven in kadar treba, tudi proti strankam, se bomo vedno borili za geslo, ki nas vzpodbuja raz naših praporov: »Za nacijo!« Naši prapori bodo zmagoviti, to nam jamči čistota naše ideje in ponesli jih bomo do končne zmage, če treba tudi s — samopomočjo!

Boj bo mogoče krvav, a izid gotov. Ker slabo varstvo proti bombam so — korita.

Ljubo D. Jurković.

V »Radikalskem Glasniku« z dne 21. t. m. čitamo nekaj »Obračun« g. Ljubo D. Jurkovića, našega bivšega člana, ki nas silí v svrhu konstatacije resnice, da javno razpravljamo interne stvari organizacije. Dasi to ni naš običaj, smo v tem slučaju dolžni to storiti, da naši člani in somišljeniki vidijo, kje je vera, kje nevera. Takoj v začetku pa že pribijemo, da k temu nismo dali mi povoda, temveč g. Jurković sam, ki je smatral svoj izstop iz naše organizacije tako velikim svetovnim dogodkom, da ga je dal priobčiti kar v dveh dnevnikih s posebnim komentarjem njegove užaljene osebe. Ta komentar je obenem tudi grd napad na našo organizacijo, ker se jej v njem očita, da stoji v službi demokratske stranke. Ta napad je bil tudi povod, da smo v naši zadnji številki »Orjuna« prinesli javnosti pojasnilo glede g. Jurkovića, ki bi ga sicer pustili popolnoma v miru, ker smo do tedaj imeli boljše mnenje o njem, kakor ga imamo danes. Ker pa resnica v oči kolje, nam je poslal g. Jurković »Obračun«, ki ga hočemo danes kot vestni plačniki tudi kvitirati.

Predno preidemo v podrobnosti Jurkovićevega »Obračuna«, izjavljamo, da leži naše delo odkrito in pošteno pred nami vsakomur na vpogled. Kakor pravi g. Jurković v svojem »Obračunu«. »Vsi grešijo, ker je človeška narava taka,« je mogoče, da smo tudi mi tekmo našega delovanja grešili. V obrambo našega predsednika pa moramo ugotoviti, da so se vsa važna vprašanja vršila po sklepu odbora. Celo zadnje pojasnilo je bilo priobčeno z odobrenjem odbora.

Prehajamo na podrobnosti Jurkovićevega »Obračuna«. Odločno zavračamo Jurkovićevo trditev, da smo ga mi prisilili nastopiti pot javnosti. Temu nasproti ugotavljamo, da je on prvi, brez vsakega povoda z naše strani, proti nam javno nastopil in tudi prejel svoj odgovor. Mi smo v tem odgovoru še posebej omenili zaslugi g. Jurkovića za naš pokret in smo mu izrekli tudi naše priznanje. Nikdar pa nismo vedeli, da je bilo njegovo delo tako **velikansko**. »Mnoge sam noči nespavane proveo u radu za Orjuna, mnogo sam truda uložio, kako bi što bolje i lepše prikazivao ovaj idealno zamišljeni pokret.« Tako piše g. Jurković v svojem »Obračunu«. O takih stvareh človek, ki mu ni za osebno častihlepe, v obče in nikdar javno ne govori. Ker pa je že izgovorjeno, bodi tudi nam dovoljeno, da o tem spregovorimo. Od 17 odborovih sej, ki so se vršile v času od 30. nov. 1922 do 26. marca 1923 se je g. Jurković udeležil samo treh. V zapisniku odboro ve seje z dne 14. decembra 1922 pa stoji doslovno: »**Usljed nemarnosti prisustvovanja sjeđnicama odbornika Jurkovića odlučí se, da predsednik ž njim osebno govori.**« Predsednik pa je kolegijalno to delikatno svojo misljo odlagal, misleč, da bode g. Jurković končno le prijel za posel. Šele koncem januarja 1923. leta ga je odločno opozoril na njegovo dolžnost do organizacije. G. Jurković se je zagovarjal z gledališčem, sestanki itd., končno pa je pristal na to, da odloži odborniško mesto, in da se bode v bodoče zanimal samo za list. Tako obzirno smo postopali proti odborniku, ki ni vršil niti prve dolžnosti vsakega odbornika, da bi pohajal redno seje. Dalje nam g. Jurković očita, da ga Orjuna »kleveče«, da ga hoče prostim i podlim lažima prikazati svetu kao nepatriota, nepoštenjaka i za novac kupljenu dušu, da ga je na prost i bezobrazan način

napala i uvredila.« Kdor je čital naše pojasnilo, se bode gotovo čudil tem očitkom, pozivamo pa g. Jurkovića, naj nam dokaže samo eno laž in kleveto.

V prvi točki »Obračuna« g. Jurković razlaga svoje radikalstvo, ki ga mi nikdar nismo oporekali. Mi smo samo poudarjali, da je z njegovim delom za radikalno partijo ponehavalo delo za »Orjuna«, in tega nam g. Jurković menda ne bode utajil. Sam se v »Obračunu« izgovarja, češ: »Kad sam uvideo, da stanoviti ljudi izrabljaju Orjuna u svoje sebične svrhe i u interes demokratske stranke, a u borbi proti NRS, ja sam se malo po malo povlačio, gadilo mi se je videti, kako nacionalistiška Orjuna postaje demokratska Orjuna.« Če je g. Jurković vse to videl, zakaj pa ni nastopil kot odbornik proti temu? On sicer pravi: »Ja sam to otvoreno na sednici odbora kazivao,« toda to je prosta laž in konstatiramo, da on tega na odborovi seji ni nikdar izvajal. Zakaj pa ne pove teh stanovitih ljudi, ki izrabljaju Orjuna? Sam je klevetnik Orjuna, ki je v istini takrat udarjala po eksponentih NRS, to pa zvesta svojemu programu, da čuva vse nacionalne tekovine, ki so jih ti eksponenti hoteli lahkomišelnoprodati našim nacionalnim nasprotnikom. Kakor se demokratski kapital »Trboveljske družbe« križa z nacionalnimi stremiljenji naše organizacije, ravno tako nam je protivna izdajalska spekulacija NRS, da s pomočjo Nemcev, na račun naših nacionalnih pridobitev, eksploatira državo v svoje sebične svrhe. Tu mi ne delamo razlike, kakor jo dela naš bivši Orjunaš g. Jurković. To, in nič drugega je bil tudi vzrok, da je prenehal z delom v organizaciji. Kot jase dokaz naj omenjamo naš list, ki je bil popolnoma v njegovih rokah. Brez njegove odločitve ni bila priobčena niti najmanjša notica. Imel je neomejeno moč tako, da je ustavljal celo dopise samega predsednika. List predstavlja usta vsakega pokreta in je zanj regulativ. Vprašamo pa g. Jurkovića, kdo mu ga je izvil iz rok? Ali se ni sam malo po malo nam odtujeval? In če je, kakor on trdi v »Obračunu«: »Na svojih plečima nosio 19 prvih brojeva,« to bi bilo približno do sredi maja, zakaj pa ni o teh svojih gorostasnih odkritjih v »Orjuni« pisal? Ali smo mu morda samo enkrat zabranili ali pa črtali njegove članke? Na vse to bo g. Jurković, če je poštenjak, molčal.

G. Jurković svoje delovanje pri listu še posebej povdarja in pokazuje svetu, češ: »Za sve to nisam od Orjuna primio niti jedne pare i te čak ni za papir ni druge kancelarijske stvari; sve sam trošio iz svog vlastitog žepa.« Vse to on namenoma povdarja, dasi dobro ve, da smo to delali vsi in, da je še mnogo, mnogo zaslužnejših od njega, ki za ves trud niso prejeli niti prebijene pare. Toda on hoče, da se še posebej pohvali, toda to je končno stvar okusa. — Dalje g. Jurković poudarja, da je bil imenovan za člana namestnika oblastnega odbora in, da tega mandata ni nikdar odložil. To je resnica in resnica je tudi, da kot tak za Orjuna ni več deloval. Resnica je pa tudi, da je bil pred tem odbornik oblastnega odbora, da je nemarno pohajal seje, in da je predsednik na to opozoril, in da je z izgovorom, na mu ni mogoče pohajati sej, prostovoljno odložil svoj odborniški mandat.

V tretji točki g. Jurković trdi neresnico. Laž je, da bi on otvoreno u sednicama odbora kazivao, kako Orjuna postaje demokratska. Izjavljamo, da ni kot odbornik tega nikdar na sejah govoril, niti na to opo-

zarjal. Saj sploh ni pohajal sej, izvzemši trikrat, to pa je bilo še pred novim letom 1923. G. Jurković nam je na odborovi seji 18. junija, ko je bil poklican na odgovor, prebral članek, ki je potem izšel v »Jutranjih Novostih«, to pa je bil tudi njegov zadnji akt v Orjuni.

V četrti točki šele izvemo, kaj ni bilo g. Jurkoviću po godu. Mi bi morali državnega funkcionarja čuvati, dasi je grešil, seveda, ker je ta funkcionar bil eksponent radikalne stranke. Iz tega vzroka je hotel z vsemi sredstvi preprečiti priobčitev Hribarjevca pisma. Zato si je ruval lase, hočeč pregovoriti predsednika, da bi tega pisma ne priobčil! Toda bilo je zaman, kajti je resnica Jurkovićevega trditev, da je brat predsednik trdoglav.

V tej točki je jasno rečeno, da bi morala Orjuna prikrievati pogreške, če te pogreške zagrešijo državni funkcionarji. To pa je ravno vzrok nesporazumljenja med g. Jurkovićem in med nami, kajti po naših skromnih mislih ni to naloga Orjuna, njena naloga je temveč, da povsod, ob vsaki priliki, odkrito in neustraheno pobija vsako korupcijo, ker je ravno ta korupcija glavni vzrok vseh naših nesreč v državi in naciji. To nalogo bomo, g. Jurkoviću vršili tudi v bodoče, kakor smo jo do sedaj.

V tej točki nam dalje g. Jurković očita, da Orjuna: »I samog kralja prikazuje masi naroda onako kako ne valja.« To je prosta kleveta in smo zelo radovedni, kako nam jo bo g. Jurković podrobneje razložil. Mislimo pa, da bi umestneje storil, ako bi pometal pred pragom svoje radikalne partije, ki je ob zadnjih volitvah zlorabljala kraljevo ime tako, da ji je sama dvorska kancelarija morala to zabraniti. — Glede pete točke »Obračuna« navajamo samo suha dejstva. G. Jurković je bil z ozirom na njegov tedanji nastop v »Jutranjih Novostih« pozvan, da se pred odborom opraviči. Po dolgi debati je prišlo med predsednikom in g. Jurkovićem do ostre kontraverze. Zapisnik te seje z dne 18. junija se glasi: »U toj debati Kranjec napada Jurkovića i radikalno partijo, dok Jurković brani, te ističe, da nikako nije više radio za radikalno partijo negoli za Orjuna. Na upit Jurkovića, dali se Kranjec identifikuje sa članom v »Jutru«, Kranjec odgovara na prvi mah sa »da« dok odmah povarja u toliko, da se ne slaže sa napadima lično, na njegovu (Jurkovićevo) osebu. Jurković traži razjašnjenje o napadu sa strane Kranjca na njega i Kranjec mu ponavlja, da je (Jurković) »politični naivnež.« Jurković se sa odgovorom predsednika ne slaže, protestira i ne zadovoljava se.« Tako je potekla ta seja, o kateri g. Jurković piše, da je bil naš predsednik besan, ali malen, vrlo malen. Pri tej seji je tudi lahko videl, kako se je kooptiralo člane v oblastni odbor in da nismo sami kar tako vzeli kogar smo želeli in hoteli.

Zapisnik seje 1. julija se glasi: Predsednik obtožuje g. Jurkovića radi poznatog članka u »Jutr. Nov.« Pošto Jurković sutra odlazi, to Kranjec obećaje za iduću sednicu konkretan predlog, da se spor reši. Zapisnik seje 9. julija pa pravi: Pri rešavanju spora sa Jurkovićem je odbor enoglasno mišljenja, da se je Jurković ogrešio o organizaciju i konačno se odlučuje predati stvar Direktorijumu u rešenje.« Tako se je ta zadeva vršila, ne kakor Jurković lažljivo trdi, da je predsednik poveo na svoju ruku neku »istragu«. Vse se je vršilo odkrito in pošteno pred celim odborom. Drugače Jurković, ki je pregovarjal s centralnim predsednikom dr. Korolijem, vsled česar tudi zadeva še danes ni rešena. on sam pa te rešitve ni čakal, ampak izstopil iz organizacije. In s tem smo tudi dokazali, kdo laže. Predaleč ste zašli g. Jurković v slepi strasti užaljene svoje osebe! Poznali smo vas kot človeka finih manir, toda očitati drugemu laž z lažjo, to je vendar preveč za dobro vzgojenega človeka.

Kar se tiče šeste točke, poudarjamo, da jo bomo uredili z g. Reharjem samim. Iznemadil nas pa je ta čin Reharja tembolji, ker nam sam do zadnjega časa nikdar ni prijavil nobenih protestov, dasi je bil o vseh naših korakih točno informiran, s predsednikom samim pa v najboljšem prijateljskem razmerju, ki mu ni nikdar pokazal niti najmanjše sence nezaupljivosti in ga še celo napram našim svarilom vedno in najodločneje ščitil. Tega Reharjeve-

KONFEKCIJSKA TRGOVINA O. BERNATOVIC LJUBLJANA, Mesini trg 5

ga čina gotovo ne bo odobral ne-beden poštenjak in z žalostjo konstatiramo, da smo smatrali g. Jurkovića idealnejšim in plemenitejšim kakor se nam prikazuje s tem, da prvič javno izrablja njemu zaupano pismo, drugič, da izrablja izdajico predsednika in prijatelja v dosego svoje osebne ambicije. To mi smatramo za nelep nečestito neučtivo i gadno ponašanje, kakor nam v sedmi točki »Obračuna« očita užaljeni g. Jurković. V zadevi Reharjevega pisma še ni izrečena zadnja beseda. Uveli smo strogo preiskavo, ki ji bo sledilo disciplinarno postopanje v smislu naših pravil.

Da končamo z osmo točko »Obračuna«, izjavljamo, da nam je postranska stvar, kako visoko mesto on zavzema v radikalni stranki, z začudenjem pa posnemamo iz nje, da je »podla obeda«, ako kdo prejema plačo za svoje pošteno delo v stranki. V ostalem mu mi tudi nismo nikdar očitali, da on prejema plačo. Če se je pa naš »Zrnar« malo pošalil na njegov rovaš, tu še omenjamo, da v tem slučaju ni bil to brat predsednik, naj nam tega »njegova malenkost« nikar ne blagovoli šteti v zlo, saj se zbijajo šale celo na sivo brado čestitega g. Pašića in usojamo si biti mišljenja, da ni g. Jurković sakrosancten, kakor to ni njegov najvišji šef.

Sedaj pa še zadnji odstavek. Ker je g. Ljubo D. Jurković mišljenja, da je vzel naš predsednik, brat inž. Ferdo Kranjec, nacionalno našo stvar v zakup, mu zaupno povemo, da že dolgo iščemo nacionalista, ki bi mu odvezel tako zaželeno glorio oblastnega predsednika. Ta glorijska je njemu prinesla obilo preganjanja, ogromnega dela, mnogo truda in — nobenega priznanja. Če mu g. Jurković ve naslednika, ki bi bil voljan prevzeti to glorio, naj nam ga blagovoli javiti, da mu preskusimo ledja, potem pa lahko takoj prevzame tako zaželeni beli kalpak s srebrnim peresom. Kar se tega tiče, nam je brat predsednik tudi izjavil, da takoj odloži svojo funkcijo, če mu le ena naših mnogobrojnih organizacij z dvotretjinsko večino izreče nezaupnico. V tem slučaju pa ne bo izstopil iz organizacije, kakor je to storil g. L. D. Jurković, ampak bo še nadalje posvetil vse svoje sile za zmago nacionalne ideje, dokler ga ista ne povede v njegovo, danes zašušeno domovino.

S tem je dana g. Jurkoviću in v zvezi z njim Reharju najlepša prilika, da odkrito, ne zahrbtno, odžagata, njima danes tako neljubega oblastnega predsednika.

Kar se pa tiče »Crvenega Zma-

ja«, se čudimo pozabljivosti g. Jurkovića in si usojamo opomniti ga, da je bil ravno on tisti, ki je predlagal brata predsednika dr. Koroliji v odlikovanje. Šele po daljšem prigorvarjanju se je dal ta pregovoriti in sprejel odlikovanje, ki mu ga je dr. Korolija poklonil za njegova dela, pri katerih se je Jugoslavija s krvjo pisala, ki pa g. Jurković o njih niti pojma nima. Vse to se je vršilo že 10. junija 1923 in vprašamo gosp. Jurkovića, če je že tedaj vedel, da stanoviti ljudi izrabljajo Orjuna u svoje sebične svrhe i u interes demokratske stranke, in to je tedaj že moral vedeti, ker je že 29. aprila prenehal z delom za Orjuna, zakaj pa ni to tedaj tožil vrhovnemu predsedniku in zakaj ni oblastnega predsednika za tako gorostasne stvari pozval na odgovor, saj je predsednik odgovoren za vsa dejanja v organizaciji. G. Jurković pa je tega po njegovem mnenju tako nevednega predsednika priporočil v največje odlikovanje. Kako nam bode idealist g. Jurković to razložil? Ali ni to hinvstvo prve vrste?

Sicer pa naj bo g. Jurković pričnan, da je našega predsednika težko spraviti v kraj in se nikakor ne počuti dobro, ako mora v vsej svoji »gloriji« s »Crvenim Zmajem« in srebrnim peresom na belem kalpaku javno nastopati. To svojo funkcijo rad vsakomur prepušča. Takega ga mi poznamo in ga poznajo tudi drugi, ki mu stoji blizu.

S tem končno zaključujemo to za nas zelo neljubo polemiko, povdarjajoč, da uživa brat predsednik Kranjec neomajano naše zaupanje. Odločno tudi odklanjamo obdolžitve, da stoji Orjuna v službi demokratske ali sploh katerekoli stranke. Ona je in bo ostala čista in poštena, nadstrankarska, politično nacionalna organizacija, ki bo točno izvajala svoj program in ostala v odprti borbi z vsakomur, ki škoduje državi in naciji, pa bil pripadnik demokratske, radikalne, ali katerekoli stranke. Ona bo ostala na braniku vseh naših nacionalnih pridobitev, ki jih bo štela proti vsakomur eventualno tudi s fizično svojo silo.

Mi dobro vemo, da taki interni prepri momentano zelo škodijo pokretu, toda potrebni so, ker se potom njih razčisti ozračje, treba samo odločne in radikalne operacije, da organizem pokreta ne začne hirati kakor bolnik, ki ima tajno bolezen, pa se boji operacije. Naš pokret potrebuje še mnogo takih operacij, da bo končno sposoben izvršiti svojo misijo.

Oblastni Odbor za Slovenijo.

vilu gojenk. Jasno je, da igrajo tu poleg finančnih tudi drugi nameni svojo ulogo. Ko bi bila nam zaprla tale zavod tuja vlada — to bi bilo krika in protestov — danes pa se vrši v Ljubljani od — slovenske strani. Mi mislimo, da imajo tukaj ljubljanski davkoplačevalci in starši svojo besedo. Sovraštvo do zdrave nacionalne mladine vodi naše nasprotnike v boj proti našim kulturnim inštitucijam. Naša čast in ponos zahtevata, da odbijemo njih napad. Imamo nemške srednje šole, kjer je manj učencev in se drže za prehodno dobo. Isto zahtevamo za naš slovenski ženski zavod, ki se bo po novi šolski reformi spopolnil v vzgojevališče, ki je edino te vrste v Sloveniji in nujno potrebno. Zato protestiramo proti sramoti, ki jo pripravljata magistratna večina jugoslov. Ljubljane.

Ljubljenec strojepisecv je edino le »STOEWER«. Zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

DEŽNE PLAŠČE v veliki izbiri najceneje pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Vsi kadilci naj-ITO" pasto za čiraje uporabljajo, ITO" ščenje zob.

Zahtevajte povsod samo „IDES“ antracen črnilo katero je v korist „Jugoslovenske Matice“.

Zahtevajte povsod našo domačo KOLINSKO CIKORIJU Izorsten pridelatek za havo.

Kronika.

Lojalnost. Pod tem naslovom ugotavlja »Slov. Narod« z dne 24. t. m., da bi bila zelo hvaležna naloga, polemizirati z našim zadnjim člankom »Nejugoslovanski jugoslovanski sokoli«, ker bi ga mogel potolči na celi črti. Ne stori pa to radi lojalnosti, vsled katere noče razpravljati o stvareh, ki se, četudi samo posredno tičejo sokolstva. Ugotavljamo, da so tudi člani našega uredništva toliko dobri Sokoli, da doslej niso nikdar v listu obširnej razpravljali zadev, ki bi bile količkaj v zvezi z bratsko sokolsko organizacijo. Da pa zadnjega, več kot »ne-lojalnega« nastopa na odborovi seji proti naši organizaciji nismo mogli mirno prezreti, to bo jasno vsakomur. Dalekosežnost stavljenih predlogov in storjenega sklepa pa bodo odgovorni faktorji spoznali šele po utisu, ki ga bodo napravili v Dalmaciji in drugih krajih, kjer se Sokoli zavedajo, da so v prvi vrsti Jugoslovani. Potem pa ni treba dolžiti Orjuna, da se vsled nje praznijo te-lovadnice, ampak krivcev iščite tam, kjer so. V pojasnilo našim članom Sokolom povemo, da so naše informacije točne, a več o tej zadevi ne bomo javno pisali. »Slov. Narod« pa prosimo, naj se nikar ne štuli za nekakega posrednika med Sokola in Orjuna, ker storil bo prvemu še slabšo uslugo, kot jo je dr. Ravnihar s svojim političnim nastopom. — Uredništvo.

Proslava rojstva prestolonaslednika v Mariboru. Včasih se je očitalo Ljubljani, da je zaspana, sedaj pa pripada ta pridevek gotovo z večjim pravom našem Mariboru. Razni dogodki gredo mimo Maribora. Maribor spi in se pogreza dan za dnem bolj v nemškutarjenje. Letošnja obletnica žalostnega koroškega plebiscita v vsem Mariboru ni našla

ljudi, ki bi se je spomnili, čeprav je Maribor bližje tužni Koroški in ima ž njo gotovo več stikov kakor pa Ljubljana. Enako bi bilo tudi s krostom našega prestolonaslednika. Ni-hče bi ga ne bil proslavil, če bi se ne bila ojunčila tista Orjuna, ki je ukinjena že pol leta ter aranžirala mirozov, bakljado in manifestacijo na predvečer dne 20. t. m. Ukinjena Orjuna je bila edina, ki je sklenila proslaviti ta dogodek. Stopila je v stik z vrlim železničarskim glasbenim društvom »Dravo«, ki je rade volje in z največjim veseljem priskočilo na pomoč s svojo godbo ter se pridružilo manifestaciji Orjune. Povabljena so bila tudi druga narodna društva in korporacije, ki se pa oči-cijelno niso odzvali. Krog 19. ure se je zbrala za godbo »Drave« na Frankopanovi cesti prva skupina Orjune z državno zastavo ter formirala povorko, ki je krenila nato na trg kra-lja Petra, kjer so se ji pridružile še druge skupine. Tu so se pridružili sprevodu za povorko Orjune tudi požarniki s pekrško godbo. Po formiranju je povorka med sviranjem raznih narodnih komadov, med temi tudi orjunaške himne, krenila preko državnega mostu na Glavni trg ter obhodila nato mesto preko Stolne ulice, Stolnega trga, Šolske ulice, Maistrove ulice, Kolodvorske ulice in Aleksandrove ceste do Grajskega trga, kjer se je pred Grajsko kletjo razšla, le skupina Orjune je s svojo zastavo krenila še po Slovenski ulici, Gosposki ulici, Glavnem trgu in Tattenbachovi ul. pred Narodni dom, kjer se je mirno razšla. Ves čas ob-hoda so manifestanti prepevali narodne pesmi ter vzklikali prestolonasledniku, kralju in kraljici, Jugoslaviji, narodnemu in državnemu jedinstvu ter jugoslovenskemu Mariboru. Tako je Orjuna v Mariboru zopet pokazala, da se zaveda svojega poslanstva. Razen Orjune in »Drave« so proslavili krstni dan prestolonaslednika tudi oficirji, ki so priredili v nedeljo, 21. t. m. zvečer pri Götzu za povabljene goste koncert, na katerem je govoril g. kue-zoškoš lavantinski dr. Karlin.

G. nadzorniku P. Fleretu.

V 48. št. »Orjune« sem pravkar zasledil napad na mojega tovariša in osebnega prijatelja nadzornika g. P. Flere-ta. Takoj se mi je zdela vsa stvar sumljiva ter sem v tem trenutku prepričan, da Vam je poslal ta dopis kak njegov osebni so-vražnik, mogoče celo kak klerika-lec. Odločil sem se nemudoma in-formirati Vas v tej zadevi objektivno kot član »Orjune«.

Knjigo »Avstr. slava« je resnič-no spisal — ker jo je na ukaz tedar-njega dežel. šol. nadzornika Konč-nika moral spisati. Vsak teden sva bila kot soseda skupaj bodisi pri njem, bodisi pri meni in se še do-bro spominjam, da mi je nekoč na Polzeli pravil, da zahteva Končnik od njega, da nemudoma spiše — mladinsko knjigo v avstr. patrijotič-nem duhu. Tožil mi je radi tega pri-tiska, ki se mu ne more izogniti. Tudi jaz sem mu odsvetoval, a ko sem uvidel, da z glavo ni mogoče skozi zid ter se on kot mladinski pisatelj takrat vsemogočnim gra-škim gospodom ne more upirati, ga vsled tega nisem obsojal. (Še danes hranim tisto knjigo, ki mi jo je po-daril s primernim pismom, ki priča dovolj jasno o iskrenem rodoljubu, ki ga je pa v časih cvetoče denun-cijacije moral na zunaj marsikdo skrivati).

Ne zagovarjal bi ga, če ga ne bi poznal že nad 24 let. Bil je vedno naš, iskreno naš in nikdar ne poza-bim tistih lepih, veličastnih ur, ko smo pri meni pri zaprtih oknih in durih popevali — Bože cara hrani,

srbsko himno, francosko himno ter navduševali — in — dostikrat solz-nih oči prebirali poročila o strašnih grozodejstvih v Srbiji.

Znano mi je njegovo mišljenje iz tiste najstarejše dobe za nas nacionaliste.

Vedno je bil naš in je naš in bo delal za nas, na drugi strani imate pa toliko ljudi na najodličnejših me-stih, ki niso bili nikdar naši, niso danes ter ne bodo nikoli.

Gospod urednik! Teško je bilo življenje v krvavi dobi nemške in-kvizicije, sami to dobro veste, in marsikdo je moral govoriti drugače kot je mislil, da je rešil sebe in fa-milijo. Grešili so stoteri, ker so morali grešiti pod krvavo pestjo nemškega inkvizitorja, morali so grešiti, da so se ohranili bodočnosti na-šej, ki so jo videli prihajati in grešil je Flere pod pritiskom neznos-nih razmer, ki bi ga sicer strle, kot so strle nešteto naših najboljših, ki bi jih danes tako zelo rabili.

Ne ubijajte, prosim Vas, svojih najboljših somišljenikov, ko vidite, kako malo nas je zvestih in pošte-nih in kolika truma separatistov krog in krog.

Informirajte se drugod o tov. Fleretu ter popravite na kak način, da ne pride v Beograd na tako važno mesto volk v ovčiji obleki. Šola je vse, brez nje propademo si-gurno! Mladina, v rokah nacionalne-ga učiteljstva — je naš spas. V teh bednih razmerah že itak težko delamo, če nam pa še ubijate naše najboljše, smo izgubljeni!

Op. uredništva. Ni nam bilo treba iskati informacij ker g. nad-zornika Flereta dobro poznamo. Takoj smo z obžalovanjem opazili, da se je vrnil, po nepažnji, nam pod-taktnjen napad v naš list. Poprav-ljamo s tem storjeno krivico in upa-mo, da nas g. nadzornik in ž njim njegovi zvesti tovariši ne bodo ob-sojali.

POZORI!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica šte. 1.

Priporočila se terpentinsko čistilo (krema) za čevlje tvrdke „SOČA“ v Polčauh.

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement

1^a strešna lepenka

najboljši! // najcenejši!

pri

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Vprašanje ženske realne gimnazije v Ljubljani.

V času raznih burnih zunanjih dogodkov in notranjih narodnih škandalov se rešuje v Ljubljani vprašanje, ki se globoko dotika naše kulture in naše nacionalne časti. To je vprašanje ženske realne gimnazije v Ljubljani. Ob času, ko se je naše žensvo šolalo po raznih nemških internatih in samostanskih šolah ter se tako odtujevalo svojemu narodu in naravnemu poklicu, da postane središče naše nacionalne domače vzgoje, je smatral ljubljani. obč. svet za svojo dolžnost, da ustanovi ženski učni zavod in našel se je tudi slov. mecen, ki je to idejo omogočil. Tako je Ljubljana, kot kulturno središče Slovenije rešila svojo čast in je s ponosom gledala, kako raste v njej nov zaveden ženski zavod. Brez autonomistovskih fraz o slovenski kulturi in brez komunističnih gesel o socialni pravičnosti je nudil ta zavod vsemu ženskemu

naraščaju primerne izobrazbe. Po vojni se je bivši licej spremenil v žensko realno gimnazijo in ker se je hotel omogočiti bivšim licejskim gojenkam prehod na gimnazijo — se je za prehodno dobo ustanovilo 4 razrede ref. realne gimnazije (5.—8.). Letos je maturiralo prvih 20 absolventk z lepim uspehom. Vsled vojnih razmer je bilo v naslednjih treh razredih nekaj manj gojenk — kar je prehodno — kajti nižji razredi imajo toliko gojenk, da so n. pr. v II. razredu 2 paralelki (nad 120 učenk), kar dokazuje, kako je zavod potreben. In vendar se je proti temu zavodu začelo intrigirati z one strani, ki bi ga morala najbolj podpirati — od strani mest. magistrata. Najprej so onemogočili vpisovanje, ker se ni vedelo, ali bo šola ali ne, zdaj pa hočejo — proti vsem pedagoškim pravilom ukiniti razrede, ki nimajo vsled prehodne dobe zadostno šte-

Manufakturna veletrgovina

Hedžet & Koritnik

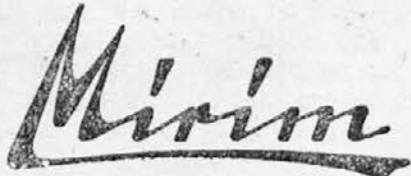
LJUBLJANA

Pooblaščen dobavitelj vseh uniformskih potrebščin Or. Ju. Na.

PETER CAPUDER, LJUBLJANA

Vidovdanska cesta štev. 2.

Zahtevajte brezplačen cenik, navodila za mero in plačilne pogoje.

delikatno čokolado je treba poskusiti, da se prepričaš o njeni dobri kakovosti!

MIRIM -- MARIBOR.

Naš pokret.

POZIV G. JURKOVIČU.

V »Radikalskem Glasniku« z dne 21. t. m. ste nas med drugim obdoližili, da Orjuna »prikazuje i samoga kralja masi naroda kako ne valja.« Če ste poštenjak, povejte kdaj, kje in kdo je zagrešil kaj podobnega, da se vemo napadeni braniti!

O. O. Orjuna za Slovenijo.

Kongres delegatov vseh Orjun. Dne 1. decembra t. l. se prične v Splitu veliki kongres delegatov vseh naših organizacij. Je to prvi pravi kongres, v katerega stavljammo velike nade, ker si bomo na njem definitivno uredili na znotraj našo organizacijo in postavili celumu pokretu čvrst in nerazrušljiv temelj. Na tem kongresu se bodo razpravljala najvažnejša vitalna vprašanja našega pokreta. Vsaka organizacija ima pravico biti zastopana na tem kongresu potom jednega delegata. Ker je ta naš prvi kongres največje važnosti. Pričakujemo obilne udeležbe.

Orjuna Trbovlje priredi dne 4. novembra plenarni sestanek ob pol 3. popoldne v dvorani g. Ane Forte na Vodah. Pozivamo člane, da se tega sestanka polnoštevilno udeleže. Na sestanku poroča tudi predsednik oblastnega odbora inž. F. Kranjec.

ORJUNAŠEM!

Italija je v sistematičnem zatiranju našega narodnega življa šla zopet korak naprej. Za ukinitvo slovenskih šol je prišel ukaz, da se ne sme tiskati noben list samo slovensko, temveč mora vso vsebino približiti tudi v italijanskem prevodu. Proti temu nasilju, ki bilje v obraz vsem mirovnim pogodbam, nimajo protesti in pisani članki nobenega uspeha. Zobj za zob! Ven z italijanskimi tvrdkami iz Jugoslavije! Proč z italijansko govornico iz naših lokalov in naših ulic. Noben italijanski trgovec ne sme zaslužiti niti pare. Kontrola tega je naša nacionalna dolžnost.

OPOZORILO.

»Slov. Narod«, glasilo narodno-napredne stranke v Sloveniji je v zadnjem času ponovno napadel organizacijo jugoslovanskih nacionalistov. V kolikor so ti napadi širši, prepuščamo njih likvidacijo oblastnemu odboru. V svoji 243. številki z dne 24. t. m. pa očita direktno mestni organizaciji v Ljubljani, da je privesek demokratske stranke. V informacijo članom sporočamo, da imamo sicer nekaj članov iz vodilnih krogov vseh naprednih strank, da pa isti razven upisa, organizaciji še niso dosti doprinesli. Po večini niso plačali niti članarine, se manj pa, da bi v kateremkoli oziru sodelovali.

Uredništvo »Slov. Naroda« pa opozarjamo, da bodemo v slučaju ponovnih napadov na organizacijo prisiljeni iskati zadoščenja, ki ne bo niti v korist niti v čast listu blagopokojnega dr. Tavčarja. Samovoljen napad na Narodno tiskarno smo kaznovali, kaznovali bodemo pa tudi vsak bodoči napad na nas. Toliko v vednost!

Mestna Orjuna Ljubljana.

Sramotni oder.

Süidmarck — posluje naprej?
Državni izpit za šumarske upravitelje pri direkciji šuma 25. sept. 1923.
Predsednik: Inž. Josip Rustia, dvorni svetnik;
Izpraševalni komisar: Zmago pl. Ziernfeld, šum. upravitelj;
Izpraševalni komisar: inž. Viljem Putick, inspektor;
Izpraševalni komisar: inž. Vinko Travirka, gozdni svetnik;
Izpraševalni komisar: inž. Janko Urbas, gozdni svetnik;
Kandidata: Emil Drobnitsch, Rogatec, Alfred Pungerschech, Vitanje.
Zadnji je polagal izpit pismeno in ustmeno v nemškem jeziku in ga tudi z zadostnim uspehom napravil.

Tako se pomaga pri nas nespodobnim tujerodcem na noge in odjedati domačinom kruh, čemur se pa ne bo čudil tisti, ki ve, da je bil g. inž. Rustia avstrijski gozdarski nadsvetnik v Celovcu in katerega rodina je popolnoma nemška. Putick: neutrudljiv Süidmarckovec, odliko-

van na Lukan - Hribarjev predlog z redom sv. Save IV. r.

Vprašamo narodno misleče člane komisije, kolikor jih pač je, ali niso imeli poguma upreti se vplivu onih članov komisije, ki so Nemci in nemškutarji. — Ali so že pozabili na tiste čase, ko jih je gnjavil nemško-nacionalni profesorski zbor na visoki šoli v interesu nemštva in jih kljub dobremu znanju slabo klasificiral, in ko so na ukaz nemških Volksratov morali opravljati službo na najbolj zapostavljenih mestih po Koroškem in v Dalmaciji. Sicer so pa najbolj nemštvu naklonjeni člani komisije že davno zreli za pokoj. G. minister za šume in rude, zakaj se je tu ustavila redukcijska furija? Ali imate res tako zelo vezane roke od pakta z Nemci?

Iz uredništva! Vsled pomanjkanja prostora smo bili prisiljeni odložiti priobčitev več člankov in vse dopise za prihodnjo številko, kar naj nam cenjeni dopisniki blagovolijo opravičiti!

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah tvrdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

Strgalke (radirke).
THE REX CO., Ljubljana.

POZORI! Stara, priznana solidna trgovina z oblekami **J. MAČEK** se je preselila na **Aleksandrovo c. 12** (hiša Pokojniškega zavoda), kjer prodaja še nadalje po znatno znižanih cenah.

Publikacije znanstv. dr. za human. vede v Ljubljani.
Novi! Filozofska sekcija št. 1/I. Novi!

ANALITIČNA PSIHLOGIJA

Prvi polžkus sistematične geometrije duha. Napisal dr. Fr. Veber, izr. prof. za filozofijo na univerzi v Ljubljani.

Prvi snopič. Delo rešuje vprašanja, kakor: metoda in predmet dušeslovja, bistvo doživljanja, dispozicija, zavest in nezavest, duša, bistvene komponente na vsakem doživljanju, načelni zakoni, ki prevevajo vse doživljanje, arhitektonična struktura celokupne duševnosti itd. Prvemu spisu je pridejana tudi pregledna risba celokupnega doživljanja. — Glavni namen svet take zakone, ki se jim mora pokoriti vsako individualno življenje. Knjiga je važna za vse duševne delavce (učitelje, prof. duhovnike itd.)

Drugi snopič dela je v tisku. 170 st. 48 Din, po pošti navadno 49 Din, po pošti priporočeno 51 Din. Dobi se v vseh knjigarnah ali pri založbi **ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg**, d. z. o. z. v Ljubljani. — Zahtevajte gratis katalog „Moderne knjizice“!

A. & E. Skaberne
LJUBLJANA
MANUFATURA
in
MODA
Na debelo in drobno!

Parfums Driay Paris
Ing. V. Nikolič
Kraljev. dvorski liferant
Ljubljana - Moste
Telefon št. 562.

Manufaktura, moda, konfekcija
DRAGO SCHWAB
Ljubljana, Dvorni trg 3
v zalogi specialno angleško i češko sukno, vseh vrst obleke, dežni plašči, usnjeni suknjiči, pelerine, zimniki, raglani etc.
Izdelava oblek v lastnem modernem salonu!

MERAKL
barve, mastila, lake, kit, klej, emalie, čopiče in zameteno čisti firnež
najboljše vrste nudi tovarna
Medić, Rakovec, Zankl
d. z. o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.
Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE

Zobna pasta
Aikadont
Ustna voda
AUTOMOBILE
kolesa, motorje, pnevmatiko vseh vrst, olje, bencin in druge potrebščine ima vedno v zalogi
F. Florjancič
LJUBLJANA.
Otroški vozički!
več vrst. DVOKOLESA raznih modelov, najnovjši motorčki ameriškega tipa „EVANS“. Velika zaloga pnevmatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emailiranje in ponikanje.
„TRIBUNA“ F. B. L.
tovarne dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska 4.

Proda se časopisni papir
v večji množini. Vprašanja in ponudbe sprejema: Uredništvo „ORJUNA“ Učiteljska tiskarna Ljubljana, Frančiškanska ulica.

SLOGRAD
Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.
Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.
Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

PAVEL MATIKO
VSEH ZNAMK ZA AVTOMOBILE IN KOLEZA
J. COREC
LJUBLJANA
PALAČA TR. KR. B. N. K.
Autogaraža autodelavnica
A. THALER
LJUBLJANA
GLINCE 37.
MODNA TRGOVINA
A. Šinkovic
NASL. K. SOSS
LJUBLJANA
Mestni trg 19.
CENE ZMERNE!

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Carinsko-Posredniški-Bureaux Podružnice:
Zagreb, Maribor, Jesenice, Boh. Bistrica, Čakovec, Ribnik.
Uvoz **GROM** Izvoz
Centrala LJUBLJANA Kolodv. ul. 41.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
je najmodernije urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šoleke, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošuro in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Gradbeno podjetje **ING. DUKIČ IN DRUG** Ljubljana Bohoričeva 24
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.